

Mile Dedakovic, ex-comandant de les forces croates de Vukovar

“La guerra ha de continuar”

A Croàcia, molts deien "Si Vukovar cau, Tudjman també". Així que Tudjman va preferir detenir Mile Dedakovic, el comandant de la resistència de Vukovar, acusant-lo de "conspiració contra el cap d'estat". Ja en llibertat, però exclòs de l'exèrcit, Dedakovic conta una història ben diferent.

La guerra de
Croàcia

Li diuen *el falcó*. Un militar amb les idees clares. Pilot desertor de les forces armades iugoslaves. I un professional capacitat per a una missió impossible: la defensa d'una ciutat sense defensa, Vukovar. Però va aguantar durant tres mesos el pitjor setge militar des de la Segona Guerra Mundial. Ara, apartat de l'exèrcit croat, aquest home de paraula pausada i mirada trista porta sem-

pre dos escortes perquè tem que no l'assassinin. En pocs mesos, ha après que parlar clar pot costar molt car. Sobretot, després d'haver expressat públicament que Vukovar havia estat abandonada pel govern croat. I n'està convençut: malgrat totes les crides desesperades d'ajuda que Dedakovic mateix havia fet per ràdio, el govern va desviar combois d'armament per no malgastar-los davant una derrota sempre temuda i sempre negada. Però el govern croat necessitava justificar que Vukovar no era la seva derrota. El president Tudjman mateix —que havia enviat *el falcó* a Vukovar el 28 d'agost amb

l'encàrrec de "salvar la ciutat"— va ordenar que el detinguessin el dia 20 de novembre. Les acusacions ja no importen gaire —"accions criminals contra la república de Croàcia"— perquè, al cap de pocs dies, Dedakovic ja era al carrer. El jutge d'instrucció, per manca de proves solvents, el posava en llibertat, amb Dobroslav Paraga, el president del Partit del Dret Croat. La tesi del complot ultradretà es desfeia en invenció propagandística. Però el jutge fou enviat al front. I Dedakovic va ser torturat. Era el preu d'una ciutat no simplement simbòlica.
—Des del punt de vista militar la posi-

La retirada de Vukovar té, ara, moltes interpretacions polítiques.

ció de Vukovar era important perquè es troba al llindar del territori serbi. D'altra banda, té un riu tan important com el Danubi al costat, i era el centre polític i econòmic d'aquella zona de Croàcia. També cal remarcar que, des d'un punt de vista polític, aquesta ciutat mai no havia estat croata. Sempre havia estat controlada pels serbis des de les empreses a l'ajuntament. Els croats volien demostrar que havia arribat l'hora que Vukovar es convertís en una ciutat croata sobretot perquè els serbis, des de feia molt de temps, havien planejat que Vukovar fos la capital de l'anomenada regió d'Eslavònia Oriental i Baranja.

—*¿El valor simbòlic que va adquirir Vukovar no va complicar la defensa de la ciutat?*

—Desgraciadament, Croàcia va convertir Vukovar en un símbol, però no li va atorgar la importància que mereixia. Tampoc no es pot dir que el caràcter simbòlic de Vukovar fos contraproduent quant a la defensa perquè ara es veu que, després d'haver-la conquerit, els serbis comencen a ampliar el seu territori i amenacen de conquerir la resta d'Eslavònia amb la idea de formar un territori compacte.

—*¿Però tenia sentit mantenir una defensa suïcida contra l'exèrcit iugoslau?*

—No sols hauríem pogut defensar Vukovar, sinó que hauríem fet fora tots els serbis d'aquell territori i s'hauria resolt el problema de la defensa de Croàcia, o almenys d'Eslavònia, perquè en un moment molt concret els defensors de Vukovar havien arribat a destruir quatre de les brigades armades que assetjaven Vukovar. Si llavors s'haguessin enviat reforços, s'hauria pogut mantenir una defensa total de la ciutat.

—*¿Per què no n'hi van enviar?*

—En el fons, el problema és que el govern, el Ministeri de Defensa i l'estat major de l'exèrcit croat no van saber donar la prioritat als territoris envaïts. Ells donaven exactament la mateixa prioritat a totes les línies de defensa.

—*¿No preferia el govern Tudjman una ciutat màrtir que una ciutat croata ben defensada?*

—Sí, també es podria parlar en aquests termes. Hi ha fonaments per a pensar-ho. És obvi que ara Croàcia és reconeguda internacionalment, i una gran part del mèrit d'aquest reconeixement el té Vukovar, ja que no s'hauria arribat a un reconeixement tan ampli de Croàcia sense tantes víctimes i tanta destrucció. I la imatge més coneguda de víctimes i de destruccions fou la de Vukovar.

"Calia trobar un culpable de la caiguda de Vukovar".

AHXIU

—*¿I com es converteix l'heroi de Vukovar en convicte de colp d'estat?*

—Calia trobar un culpable de la caiguda de Vukovar, però aquest culpable no podia ser el govern de Zagreb. Això que em va passar a mi no és gaire important, però a través meu pretenien donar la culpa a tots aquells soldats, a tots aquells nens, a tota aquella població de la caiguda de Vukovar per rentar-se la cara i salvar el seu govern.

—*¿Com s'entén que fos detingut sense càrrecs concrets i que el torturessin?*

—Això és molt simple d'explicar. Si es tractava d'arribar a la veritat, el govern croat només volia la veritat que li convenia. A mi em van combatre perquè deia la veritat, l'única veritat que ells no accepten: que el govern croat va permetre el sacrifici de Vukovar.

—*Amb tot, el van vincular a un hipotètic intent de colp d'estat de signe ultra-dretà i va ser detingut amb Paraga, el líder del Partit del Dret Croat. ¿Es considera proper a la ideologia d'aquesta organització?*

—Ideològicament no tinc res a veure, ni m'hi sento vinculat, amb cap partit. Però sí que em sento vinculat al Partit del Dret en dues coses. Primer, perquè en la pràctica realitzen la meua idea que Croàcia només es pot alliberar per la lluita armada, per la força de les armes. I l'altra raó és que ells durant l'època de

Vukovar hi enviaven tants homes i tantes armes com podien. Respecte a la teoria d'un colp d'estat militar, és una bestiesa que ningú no havia pensat mai perquè era evident que això hauria estat del tot estúpid, perquè hauria provocat una guerra civil, i hauria afeblit la guerra contra Sèrbia.

—*La ràpida pèrdua de la comarca de Baranja, les caigudes de Vukovar, Laskovo... ¿Totes aquestes desfetes tenen responsables directes?*

—A Vukovar, malgrat tot, vam destruir un 30% del potencial tècnic de l'enemic. El culpable directe no es pot dir que sigui un comandant, o l'alcalde d'un municipi. El culpable és el Ministeri de Defensa, l'estat major i el govern. Les institucions que havien d'organitzar la defensa i el reclutament.

—*¿El govern Tudjman sabia que la guerra era inevitable i s'hi havia preparat?*

—No. I aquest és el problema. Als croats no els van preparar per a la guerra fins a l'últim dia. De fet, fins gairebé l'últim dia Messic exclamava que s'havia arribat a un compromís amb el ministre de defensa federal, Kadijevic, i que no hi hauria guerra.

—*¿El reconeixement internacional significa el final de la guerra?*

—De cap manera. No ens acostem al final de la guerra. Una cosa és el reco-

"Em sento molt estrany sense les explosions, les granades i el combat".

ARXIU

L'estrateg passa tortura

Havia ocupat diversos càrrecs en l'exèrcit iugoslau. L'últim havia estat de cap del cinquè districte militar de l'exèrcit de l'aire, un dels càrrecs més alts en la jerarquia militar. Coneixia a fons tots els plantejaments d'aquesta gent perquè hi treballava des de feia molts anys. Però jo treballava per Croàcia". *El falcó*, un home senzill, de quaranta anys, va anar descobrint que s'havia equivocat de bàndol. "Creia que, després d'haver-se iniciat tot el procés de reformes a l'Europa de l'est, l'exèrcit iugoslau acceptaria els canvis i esdevindria una de les forces democratitzadores més importants; però fa uns dos o tres anys vaig comprendre que l'exèrcit l'únic que volia era tornar a esdevenir el principal poder polític, i que aquell exèrcit ja no era el meu".

De totes maneres, Dedakovic coneixia els tronats mecanismes defensius de l'exèrcit iugoslau i sabia com respondre-hi: "La primera cosa que vaig fer a Vukovar fou reagrupar les forces i reforçar les línies d'atac al front on l'enemic també era més fort. La segona cosa essencial era l'ordre explícita que ningú no podia fer res fora del meu comandament. És a dir, com que teníem poc material bèl·lic qualsevol obús, qualsevol granada que es llançés havia de ser per ordre meua.

Respecte a la tàctica, la idea era de no permetre mai que la infanteria entrés a la ciutat. Els tancs podien fer-ho, però ja se sap que els blindats són fàcils de destruir". Vukovar no va ser cap miracle: "Una de les raons que explica que Vukovar resistís tant de temps va ser que jo no vaig insistir mai en una estricta disciplina militar, però sí que vaig insistir en l'execució precisa i exacta de les ordres. A més, jo sempre sabia què volia fer i com ho pensava fer l'exèrcit iugoslau, perquè havia anat a les mateixes acadèmies militars. Ells, en canvi, no sabien mai què fariem nosaltres. Els militars serbis actuaven sempre amb unes idees prefixades que nosaltres ens sabíem de sobres."

Però en el rerefons d'una derrota no assumida pel govern croat, resta la dignitat ferida del *falcó*. **Funcionaris del govern croat** van torturar-lo perquè confessés una culpa que no li corresponia. Dedakovic s'estima més de no parlar-ne: "L'única cosa que sé és que eren homes que pertanyien a la policia secreta de Manolic. I en conec noms i cognoms." Josip Manolic -cap dels serveis d'informació del govern croat- és considerat l'home més poderós després de Tudjman. Perquè Tudjman així ho desitja. El *falcó* no pensa oblidar-ho. **O.M.**

neixement internacional i una altra cosa és la llibertat. I Croàcia, és prou evident, no està alliberada. Haurem d'alliberar els territoris ocupats pels serbis i expulsar-los. És l'únic llenguatge que entenen. La guerra ha de continuar.

—*¿La probable arribada de forces de l'ONU ajuda o dificulta aquest procés?*

—Al meu parer, l'arribada dels cascos blaus ajuda els serbis a reforçar el seu poder, el seu govern als territoris ocupats.

—*¿Creu factible que l'exèrcit iugoslau abandoni el territori croat, però deixi en mans dels txètnics el control d'aquestes zones?*

—És justament allò que passarà. Oficialment i teòricament es retiraran de Croàcia, però deixaran totes les armes als grups d'irregulars i als txètnics de les zones ocupades. Com a exèrcit, es retiraran a l'altre cantó del Danubi i sempre estaran preparats per intervenir i ajudar a defensar la població sèrbia de Croàcia.

—*¿El govern podria arribar a acceptar una libanització de facto del seu territori?*

—Amb aquesta hipòtesi no hi estarien d'acord ni els defensors de Vukovar ni la població de tota l'Eslavònia Oriental. I seria bo que no s'ampliés l'antagonisme ja existent entre els territoris del front i la política de Zagreb

—*¿Quina és la seva relació actual amb l'exèrcit croat?*

—Des del punt de vista formal jo encara sóc un oficial de l'exèrcit croat, però no em reconeixen cap dels drets que hauria de tenir. En aquests moments no tinc contactes amb l'exèrcit croat, però quan hagi resolt la qüestió del meu estatus jurídic, poden estar segurs que o sortiré de l'exèrcit croat o parlaré molt seriosament amb ells per demanar-los que m'atribueixin una funció en l'organigrama de la defensa armada.

—*¿Què sent un militar a qui no deixen fer la guerra?*

—És molt trist el que he de dir, però és veritat que em sento fatal. El que voldria fer és organitzar la defensa, preparar batalles. Em sento molt estrany sense les explosions, les granades i el combat.

Coneix les febleses croates: "Cal passar d'una mentalitat defensiva a una concepció d'atac". Ha demostrat, a Vukovar, que pocs homes mal armats poden minar el millor exèrcit. I va demanar al seu govern una política coherent de defensa. I Mile Dedakovic ha acabat la seva carrera militar.

Oriol Malló